

Uchwała nr 84/2019

Rady Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska
Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach

z dnia 28 czerwca 2019 r.

w sprawie ogłoszenia klimatycznego i środowiskowego stanu wyjątkowego w Uniwersytecie Śląskim

Rada Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Śląskiego apeluje do władz Uniwersytetu o pilne ogłoszenie na naszej Uczelni „**klimatycznego i środowiskowego stanu wyjątkowego**” oraz **powołanie interdyscyplinarnego zespołu**, składającego się z uznanych pracowników Uczelni, celem pilnego opracowania zadań do realizacji w perspektywie jednego, trzech oraz pięciu lat.

Każdego niemal tygodnia ukazują się kolejne raporty naukowców, przedstawiające coraz bardziej dramatyczne scenariusze dotyczące sytuacji środowiskowej i kryzysu klimatycznego na naszej planecie. Pragnąc im przeciwdziałać, konieczne są natychmiastowe systemowe zmiany polityczne, ekonomiczne i gospodarcze, przeprowadzane zarówno na szczeblu lokalnym, jak i globalnym, które muszą zostać podjęte w czasie kilku najbliższych lat. Apelujemy do władz Uczelni, a także Koleżanek i Kolegów na innych Wydziałach naszej Uczelni i w jednostkach badawczych w całym kraju o zainicjowanie szerokiej dyskusji na temat konieczności podjęcia niezbędnych kroków, mających na celu przeciwdziałanie kryzysowi klimatycznemu i spadkowi bioróżnorodności. Zwracamy uwagę, że kryzys środowiskowy to problem, który dotyczy zarówno przedstawicieli nauk ścisłych, humanistycznych jak i społecznych.

Uważamy, że jako kadra naukowa powinniśmy podjąć działania zmierzające do zwiększenia świadomości naszych studentów i pracowników w odniesieniu do globalnych zagrożeń środowiskowych, w szczególności kryzysu klimatycznego i kryzysu bioróżnorodności. Będąc grupą zawodową obdarzoną szczególnym zaufaniem społecznym, niezwykle ważnym zadaniem jest także nasza aktywność poza Uczelnią, w kontaktach z biznesem, samorządami, politykami i szkołami. Musimy obiektywnie przekazywać informacje dotyczące powagi sytuacji i przeciwstawiać się opiniom, nieodzwierciedlającym stanu wiedzy naukowej odnośnie kondycji biosfery.

Jesteśmy przekonani, że Apel wywodzący się z ośrodka akademickiego, miastogospodarza COP24, zachęci inne jednostki naukowe w kraju do podjęcia szerokiej, społecznej dyskusji, która zaowocuje wypracowaniem i wdrożeniem skutecznych działań mających na celu jak najszybsze przeciwdziałanie kryzysowi klimatycznemu i środowiskowemu.

Załącznik do uchwały zawiera:

1. Główne wnioski z najnowszych raportów naukowych oceniających stan środowiska
2. Przykładowe proponowane działania na rzecz przeciwdziałania kryzysowi klimatycznemu i środowiskowemu
3. Jednostki naukowe, które podjęły działania w tym zakresie

Dziekan WBiOŚ

Prof. dr hab. Zofia Piotrowska - Seget

Załącznik do uchwały nr 84 Rady Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Śląskiego z dnia 28 czerwca 2019 r. w sprawie ogłoszenia klimatycznego i środowiskowego stanu wyjątkowego na Uniwersytecie Śląskim

Terminy opisujące obecną sytuację środowiskową na Ziemi, jakie pojawiają się w dogłębnych analizach naukowych, to np. „szóste wielkie wymieranie”¹, „biologiczna anihilacja”² czy „ekoapokalipsa”³. Krótco przed szczytem klimatycznym w Katowicach (COP24) ukazał się raport Międzyrządowego Panelu ds. Zmiany Klimatu (IPCC). Raport, nad którym pracowało 91 autorów i redaktorów z 40 krajów, stanowił kluczowe źródło wiedzy naukowej dla negocjatorów, którzy w grudniu 2018 roku przyjechali do naszego miasta. Autorzy podkreślali, że zatrzymanie globalnego ocieplenia na poziomie 1,5°C będzie wymagać szybkich, dalekosiężnych i bezprecedensowych zmian we wszystkich dziedzinach życia społecznego⁴. 13 marca 2019 roku ukazał się raport Organizacji Narodów Zjednoczonych pt. „*Global Environmental Outlook*” (GEO-6). Ten obszerny dokument liczący 700 stron, przygotowany przez zespół 250 naukowców i ekspertów z ponad 70 krajów, przedstawia wyniki analizy stanu środowiska naturalnego na świecie. Zdaniem autorów pilne działania, które musimy podjąć, wraz z przeciwdziałaniem globalnemu ociepleniu i powstrzymaniem utraty różnorodności biologicznej, obejmują także zmniejszenie degradacji gruntów, ograniczenie zanieczyszczenia powietrza, ziemi i wody, poprawę gospodarki wodnej, dekarbonizację gospodarki i wiele innych⁵.

Na początku kwietnia 2019 roku Parlament, ogłoszony został raport Komisji i Rady Europejskiej, zatytułowany „*Challenges and Choices for Europe*”, przygotowany przez Europejski System Analizy Strategicznej i Politycznej (ESPAS). Na 50 stronach autorzy kreślą naszą sytuację w czasie najbliższej dekady, kiedy to zaczniemy coraz mocniej doświadczać ekstremalnych zjawisk pogodowych. Raport ESPAS wyraźnie przestrzega, że jeśli nie wdrożymy konkretnych działań i „jeśli nie utrzymamy wzrostu temperatury poniżej 1,5°C, ryzykujemy pójściem w kierunku wymarcia ludzkości w dalszej części stulecia”⁶.

6 maja 2019 roku w raporcie Międzyrządowej Platformy do spraw Różnorodności Biologicznej i Funkcji Ekosystemu, na 1800 stronach opracowania, przygotowanego w ciągu 3 lat przez 145 ekspertów z 50 krajów, na podstawie ponad 15 tysięcy dokumentów naukowych i rządowych ocenione zostały działania na rzecz ochrony bioróżnorodności. Wynika z niego, że wszystkie dotychczasowe wysiłki związane z ochroną różnorodności biologicznej legły w gruzach. Robert Watson, przewodniczący IPBES zwraca uwagę, że podejmowane obecnie działania zaradcze są niewystarczające i sytuacja będzie się pogarszać do roku 2050 i później. Uważa on, że „*Nie jest jeszcze za późno na dokonanie zmian, ale tylko jeżeli zaczniemy działać natychmiast, na każdym poziomie, od lokalnego po globalny. Zmiany muszą dotyczyć czynników*

¹ Ceballos G., Ehrlich P. R., Barnosky A. D., Garcia A., Pringle R. M., et al. 2015. *Accelerated modern human-induced species losses: Entering the sixth mass extinction*. Science Advances 1:e1400253.

² Ceballos G., Ehrlich P. R., Dirzo R. 2017. *Biological annihilation via the ongoing sixth mass extinction signaled by vertebrate population losses and declines*. Proceedings of the National Academy of Sciences 114, E6089–E6096.

³ Semal L. 2015. *Catastrophism and Green Political Theory*. W: Hamilton C., Bonneuil Ch., Gemenne F. (red.). *The Anthropocene and the Global Environmental Crisis. Rethinking Modernity in a New Epoch*. Routledge, London, New York.

⁴ *Global Warming of 1.5 °C. Special Report. Summary for Policymakers*; <https://www.ipcc.ch/sr15/>

⁵ *Global Environment Outlook 6*. UN Environment 2019. Cambridge University Press; <https://www.unenvironment.org/resources/global-environment-outlook-6>

⁶ *Global Trends to 2030. Challenges and Choices for Europe*. 2019. European Strategy and Policy Analysis System. <https://www.iss.europa.eu/content/global-trends-2030-%E2%80%93-challenges-and-choices-europe>

ekonomicznych, społecznych, politycznych i technologicznych. Nie da się dalej zwiększać konsumpcji i eksploatacji zasobów naturalnych”⁷

Uwzględniając rezultaty prac naukowych prowadzonych na całym świecie, uważamy, że należy jak najszybciej wprowadzić radykalne zmiany w funkcjonowaniu naszej Uczelni, które mogą polegać np. na:

- wprowadzeniu ogólnouczelnianego przedmiotu dla wszystkich studentów Uniwersytetu informującego o globalnych zagrożeniach środowiskowych, konieczności i możliwościach działań w odpowiedzi na kryzys klimatyczny i bioróżnorodności;
- wdrożeniu planu określającego tempo przechodzenia Uczelni na odnawialne źródła energii;
- wprowadzeniu na terenie całej Uczelni obowiązkowej, efektywnej segregacji odpadów;
- wycofaniu z terenu Uczelni opakowań plastikowych jednorazowego użytku i zakaz ich używania w trakcie wydarzeń organizowanych na terenie Uczelni;
- wprowadzenie działań na rzecz efektywności energetycznej na terenie całego Uniwersytetu;
- zakazie inwestycji, które w trwały sposób naruszałaby zieloną infrastrukturę na terenie Uczelni;
- odtwarzaniu i kreowaniu zielonej i błękitnej przestrzeni w każdym możliwym miejscu na obszarze Uczelni;
- promowaniu diety roślinnej w trakcie wydarzeń organizowanych przez Uniwersytet;
- przeglądzie i wycofaniu urządzeń, które nie są niezbędne do prawidłowego funkcjonowania Uczelni (np. monitory na korytarzach, dmuchawy spalinowe, itp.).

Inspirację dla naszego Apelu stanowią m.in. działania podjęte w wielu miastach na świecie, w Parlamencie w Wielkiej Brytanii, Irlandii i Kanady, które to ogłosiły niedawno „klimatyczny stan wyjątkowy”⁸. Zgadza się ze stanowiskiem Komitetu Geofizyki PAN w sprawie postępującej zmiany klimatu z dnia 24 maja 2018 roku⁹. W pełni solidaryzujemy się ze stanowiskiem Rady Wydziału Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 28 maja 2019 r., popartej przez Senat UW w dniu 5.06.2019, w sprawie przyjęcia deklaracji dotyczącej zmian klimatu¹⁰. Wyrażamy poparcie dla uchwały Rady Wydziału Biologii Uniwersytetu Jagiellońskiego wzywającej naukowców, władze państwowe i samorządowe, a także wszystkich obywateli do podjęcia natychmiastowych działań w odpowiedzi na kryzys klimatyczny i ekologiczny¹¹. Popieramy List otwarty „O Uniwersytet odpowiedzialny wobec społeczeństwa i wobec planety”, zainicjowany przez naukowców z Instytutu Kultury Polskiej Uniwersytetu

⁷ Summary for policymakers of the global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services; <https://www.ipbes.net/document-library-catalogue/summary-policymakers-global-assessment-report-biodiversity-ecosystem>

⁸ <https://www.bbc.com/news/uk-politics-48126677>

<https://www.theguardian.com/environment/2019/may/10/irish-parliament-declares-climate-emergency>

<https://globalnews.ca/news/5401586/canada-national-climate-emergency/>

⁹ Stanowisko Komitetu Geofizyki PAN w sprawie postępującej zmiany klimatu

http://www.kgeof.pan.pl/images/stories/pliki_2018/Stanowisko_Komitetu_2018.pdf

¹⁰ Uchwała nr 107 Rady Wydziału Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego

[http://psych.uw.edu.pl/2019/05/30/psychologowie-dla-](http://psych.uw.edu.pl/2019/05/30/psychologowie-dla-klimatu/?fbclid=IwAR0NjltFJloV7GspdFFQC3Lmi5TxNUCo2yYrXcraLgUOmjWQ2fIP_gKRwo)

[klimatu/?fbclid=IwAR0NjltFJloV7GspdFFQC3Lmi5TxNUCo2yYrXcraLgUOmjWQ2fIP_gKRwo](http://psych.uw.edu.pl/2019/05/30/psychologowie-dla-klimatu/?fbclid=IwAR0NjltFJloV7GspdFFQC3Lmi5TxNUCo2yYrXcraLgUOmjWQ2fIP_gKRwo)

¹¹ https://wb.uj.edu.pl/wydzial/aktualnosci/komunikaty/-/journal_content/56_INSTANCE_dfcQFI8WvJhE/41643/143050723

Warszawskiego¹². Deklaracje dotyczące ogłoszenia klimatycznego stanu wyjątkowego podjęły niedawno uniwersytety w Bristolu, Newcastle, Edynburgu, czy Exeter¹³.

¹² <http://ikp.uw.edu.pl/o-uniwersytet-dla-ziemi/>

¹³ <http://www.bristol.ac.uk/biology/news/2019/university-of-bristol-declares-a-climate-emergency.html>

<https://www.ed.ac.uk/news/2019/our-response-to-the-climate-emergency>

https://www.exeter.ac.uk/news/featurednews/title_717135_en.html

<https://climateemergency.uk/blog/category/universities/>

